

Posodobitve in novogradnje namakalnih sistemov v Savinjski dolini v bodoče

Irena Friškovec in dr. Boštjan Naglič,
KGZS - Zavod Celje in Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

V letu 2021 smo po 30. letih v Spodnji Savinjski dolini na področju namakanja postavili nov mejnik - zaključena je prva faza posodobitve skoraj tisoč hektarjev namakalnih sistemov z več uporabniki, ki so bili zgrajeni v letih 1988–1990. Zagotovo pa se na tem mestu ne smemo ustaviti, ker imamo v Spodnji savinjski dolini na področju namakanja še veliko izzivov, ki jih moramo v bodoče realizirati.

Trenutno tečejo aktivnosti za prvo fazo posodobitev namakalnih sistemov, ki so v lasti Društva namakalnih sistemov Novo Celje. Člani društva so s pomočjo kmetijskih svetovalcev s KGZ Celje in strokovnjakov z IHPS v začetku decembra že oddali vloge na 2. javni razpis za podukrep 4.3: Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva; operacija: Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom. Pogoji razpisa so enaki, kot so bili v prvem razpisu. V primeru društev, ki niso davčni zavezanci, je upravičen strošek na razpisu celotna vrednost izvedene investicije vključno z DDV. Kljub temu da je povrnitev stroškov 100 %, pa morajo investitorji najprej posodobitev realizirati in na osnovi realiziranih del ter plačanih računov pridobiti odobrena nepovratna sredstva. Skrajni rok za zaključek del je 30. junij 2025.

Člani Društev namakalnih naprav Breg Roje in Kaplja vas so že pristopili k izdelavi projektov za drugo fazo posodobitve svojih namakalnih sistemov, o posodobitvi pa razmišljajo tudi uporabniki namakalnih sistemov Šmatevž in Letuš ter Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije. Vsi si želimo, da bi za te posodobitve vloge na javni razpis lahko oddali že v letu 2022.

Še vedno pa imamo v Spodnji Savinjski dolini tudi

območja brez zgrajenih namakalnih sistemov. Za nekatera od teh območij so idejni projekti v preteklosti že bili izdelani. Nepokrit je predvsem zgornji del doline in tudi območje med Petrovčami in Levcem. Zelo aktivni so potencialni uporabniki namakalnih sistemov z več uporabniki na območju od Gomilskega do Prekope. Pridobili so že vodna dovoljenja, naslednji korak pa je pridobitev vse ostale potrebne dokumentacije za izgradnjo, izdelava projektov in seveda vlog za kandidiranje na javnem razpisu za podukrep 4.3. Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva, operacija: Gradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom.

V času podnebnih sprememb predstavlja izgradnja namakalnih sistemov enega izmed najpomembnejših ukrepov prilagajanja na vremenske ekstreme. Zaradi tega ne smemo pozabiti tudi na zagotavljanje zadostnih vodnih virov za namakanje v dolini. Ker pa zadostni vodni viri niso dovolj sami po sebi, je potrebno razmišljati tudi o učinkoviti rabi vode za namakanje - namreč samo strokovno pravilno izvajanje namakanje prinese želene rezultate, saj ne povzroča prekomernih negativnih vplivov na okolje, varčuje se z vodnimi viri in omogoča trajnostno kmetijsko pridelavo.

Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije kot raziskovalna in podporna institucija na področju kmetijstva vidi postavitev namakalnih sistemov kot osnovni del uspešne zgodbe, ki pa jo bo potrebno nadgraditi. Že zelo dolgo se namreč trudimo, da bi vzpostavili namakalni center, v okviru katerega bi delovala tudi napoved namakanja. Posodobljeni namakalni sistemi jo bodo namreč nujno potrebovali, saj brez strokovne podpore pridelovalci hrane namakanja na teh površinah ne bodo mogli izvajati strokovno pravilno. Apeliramo predvsem na odločevalce v kmetijskem sektorju, da nam gredo pri tej zgodbi nasproti, ter da skupaj najdemo rešitev za čim prejšnjo vzpostavitev takšnega centra v dolini.

Izoravanje hmelja pri Kresnikovih (Foto: D. Vrhovnik)